

สนทนากับ ดร. อัจฉรา

บังอร สว่างวิโรธ

วัฒนวรรณ สงวนเรือง

ภาษาปริทัศน์ฉบับนี้ ใคร่แนะนำให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักกับ รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร ประธานคนปัจจุบันของ Thai TESOL (พ.ศ. 2526) และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการสถาบันภาษา

รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร เกิดเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2486 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมที่โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย จบปริญญาตรีที่คณะอักษรศาสตร์ในสาขาภาษาอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2509 จบปริญญาโท (M.A. in English) ที่ University of Missouri ใน พ.ศ. 2513 และได้จบปริญญาเอกด้าน Foreign Language Research and Education ที่ University of Minnesota เมื่อ พ.ศ. 2518

อาจารย์เคยดำรงตำแหน่งบรรณาธิการวารสารภาษา และปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาของวารสารภาษา และภาษาปริทัศน์ และได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการพิจารณาหนังสือเรียนภาษาอังกฤษระดับมัธยมต้นของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นกรรมการพิจารณาบทเรียนในระดับมัธยมปลายอีกด้วย ดร. อัจฉรา มีความสนใจและทำงานในด้านวิจัยทดสอบและประเมินผล โดยได้สอนในบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และเกษตรศาสตร์ และเคยจัดการอบรมในเรื่องนี้หลายครั้ง อาจารย์มีงานวิจัยที่ได้รับทุนและตีพิมพ์หลายเรื่อง เช่น งานวิจัยเรื่อง “การสำรวจความต้องการของสังคมต่อการใช้ภาษาอังกฤษ” ทุนของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเรื่อง “Language Teaching Issues in Multilingual Environments in Southeast Asia : a Report

from Thailand” ที่พิมพ์ใน SEAMEO Regional Language Centre Autology Series 10 นอกจากนี้อาจารย์ได้เดินทางไปเสนอผลงานทางวิชาการในที่ประชุมนานาชาติ เช่น 15 th International Association for Teachers of English to Speakers of Other Languages ในสหรัฐอเมริกา Annual Academic Seminar ของศูนย์ภาษาขององค์การ SEAMEO ณ ประเทศสิงคโปร์ และ 4 th International Language Testing Symposium ที่มหาวิทยาลัย Essex ในสหราชอาณาจักร

อยากเรียนถามเรื่องเกี่ยวกับ Thai TESOL พอเป็นสังเขป

สมาคม Thai/TESOL เป็นสมาคมในเครือข่าย (affiliate) International Association for Teachers of English to Speakers of Other Languages ในระยะแรกของการก่อตั้ง ศาสตราจารย์เติมศักดิ์ กฤษณามระ ดร. พรรณินี สาคริก และอาจารย์ผู้สอนและเกี่ยวข้องกับ การสอนภาษาอังกฤษร่วมกันร่างธรรมนูญของสมาคมขึ้น กรรมการของสมาคมได้มาจากการออกคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วย officer¹ และ members at large²

Members At Large ปัจจุบันมีอยู่กี่คนคะ

6 คนคะ และหมุนเวียนวาระเป็น 3 ปี 2 ปี หรือ 1 ปี

ปีแรกจะจับฉลากว่า ใครจะเป็นวาระกี่ปี และปีต่อมาก็จะมีการ Take Turn กัน และในกลุ่ม Officer ก็จะมีประธานและอุปนายกคนแรก อุปนายกคนที่สอง เลขานุการ และเหรัญญิก ในที่ประชุมก็จะมี Immediate President ป็น คือ อาจารย์ ปรานี ธนะชานันท์ Past President ทั้ง Founding President ด้วย คือ อาจารย์เติมศักดิ์ กฤษณามระ และ Special Interest Group มี Liason คือ อาจารย์เสาวณี อินทรภักดี ทั้งหมดในการประชุมนี้ ถ้าจะให้ครบองค์ประชุมแล้วก็มี Members At Large 6 คน และ Officer อีก 5 คน และพวกคนที่เป็ Officer มาก่อนอีก 3 คนรวมเป็น 14 คน นอกจากนี้ในแต่ละปีจะมี Nominating Committee³ สำหรับเสนอ

¹ Members at large กรรมการกลาง คือ สมาชิกที่ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารของสมาคม โดยการได้ popular votes แต่เป็นเพียงกรรมการกลาง ไม่ใช่ Officer หรือกรรมการที่มีตำแหน่ง

² Officer คือ Members at large ที่ได้ popular votes ให้ดำรงตำแหน่งบริหารของสมาคม คือ President, First Vice President, Second Vice President, Treasurer, Secretary โดยอยู่ในตำแหน่งคนละ 1 ปี

³ Nominating Committee คือ กรรมการสรรหาที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกให้ทำหน้าที่เสนอชื่อผู้ที่จะเข้าแข่งขันเป็นกรรมการบริหารสมาคมในตำแหน่ง members at large และ officer ที่ว่างลง กรรมการประกอบด้วยประธานและกรรมการสรรหาอีก 3 คน

ชื่อคนที่จะมาเป็น Officer ในปีต่อไป สำหรับปีนี้ Ken Pas เป็น Chairman มีกรรมการสรรหาทำนอื่นจาก Saint Gabriel และอาจารย์จากวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราชอีก 3 คน สำหรับ Nominating committee

อาจารย์ได้รับเลือกจาก Members at Large มาก่อนไข่มุข

ก่อนที่ที่เป็น Members At Large ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ และ Nominating Committee ปีนี้อาจารย์ Durr อาจารย์พงศ์ศรีและหลาย ๆ คนเสนอชื่อให้เป็น First Vice President และได้รับเลือก คือ ส่งใบลงคะแนนเสียงไปให้สมาชิกลงคะแนนเสียง เมื่อได้รับเลือกก็เสนอในที่ประชุมใหญ่¹ ในการประชุมประจำปี หน้าที่ First Vice President คือ เป็นผู้จัดการประชุมวิชาการประจำปี ซึ่งอาจจะเป็น work-shop Lecture หรือ Demonstration และเป็นประธานจัด Annual Convention ซึ่งเป็นงานสำคัญประจำปี ส่วน Second Vice President เป็นผู้จัดการดำเนินการพิมพ์หนังสือต่าง ๆ ของสมาคม เช่น monthly mailing, bulletin และ convention report

ในฐานะประธานทำอะไรบ้างคะ

ตามหน้าที่จะเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการบริหารและเข้าร่วมประชุม affiliate meeting ของเขา ทุกปีมีประชุม affiliate liason ก็ควรไปร่วมด้วย หรือประธานผู้ประสานงานกับสมาคมในเครือข่ายอาจแต่งตั้งผู้อื่นจากเมืองไทยไป และทางเราก็คิดว่าจะต้องมีการติดต่อกับ International TESOL คอยเสนอปัญหาของเรา หรือเขามีอะไรขอความร่วมมือมากก็ช่วยเหลือไป เช่น มีการแลกเปลี่ยนวิทยากร เช่น ปีนี้ได้ affiliate Newsletter ที่เขาส่งมาซึ่งให้รายชื่อ speaker ที่ถนัดในสาขาต่าง ๆ ของ ELT ถ้าเราสนใจ เราก็เชิญให้เขามาได้

International TESOL อยู่ที่ไหนคะ

สมาคม International TESOL อยู่ที่ Georgetown University สหรัฐอเมริกาที่เมืองไทยที่เป็น affiliate อยู่ที่ A.U.A. นอกจากนั้นก็มี regional อีก คือ ตามภูมิภาคแต่ตอนนี้มีแห่งเดียวที่เชียงใหม่

¹ ที่ประชุมใหญ่ คือ business meeting ของสมาชิกทุกคนของสมาคมที่มาร่วม Annual Convention ซึ่งจัดให้เป็น business meeting เพื่อประชุมเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ของสมาคมเพื่อขอมติ ตลอดจนทำการแต่งตั้งกรรมการต่าง ๆ ของสมาคม

ประธานอยู่ในตำแหน่งวาระละกี่ปีคะ

1 ปีคะ

Special Interest Group ทำอะไรบ้างคะ

ในโบสถ์ จะให้กรอกว่าสนใจเรื่องใดบ้าง เช่น เรื่องวิจัย เรื่องการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา ในระดับมัธยมและอื่น ๆ คิดว่าเท่าที่ผ่านมา เรายังไม่ได้เริ่มต้นเรื่องอย่างจริงจัง เพียงแต่ให้ list มาและจัด Convention ก็พยายามให้ตรง ปีนึกเลยคิดว่าที่เป็น Special Interest Group¹ จะทำให้ได้ และตอนนั้นก็มีการนิเทศก์ 1 ท่าน จากกรมสามัญจะมาช่วยดูแล Special interest Group เกี่ยวกับเรื่อง Secondary Education และ Methodology และขณะนี้กำลังริเริ่มจัด Special Interest Group ทางด้านวิจัยนี้เราจะดูว่าสมาชิกคนใดสนใจเรื่องใดโดยเฉพาะแล้ว เราจะติดต่อไปโดยอาจจะใช้ Newsletter แลกเปลี่ยนความสนใจเฉพาะกลุ่ม

หมายความว่าอาจารย์จะเป็นผู้ดำเนินงานในเรื่องนี้

อาจจะไม่โดยตรงคะ เพราะเพียงหน้าที่ที่มีอยู่ก็มากพออยู่แล้ว คงต้องหาผู้รับผิดชอบหน้าที่เรื่อง Special Interest Group เป็นจริง จึงได้ขอให้ทาง Office จ้างคนให้มาช่วยประมวลว่า ใครบ้างสนใจทำ research คิดว่าจะออกเป็น Newsletter ถึงพวกที่สนใจ หรือถ้าเรามี Information อะไรก็แลกเปลี่ยนกัน

อาจารย์สนใจทาง research ใหม่ๆคะ --- research กับคนที่สอนภาษาอังกฤษไปด้วยกัน
ลำบาก อาจารย์มีวิธีที่จะแนะนำพวกที่สอนภาษาอังกฤษผู้ที่ไม่เก่งทางวิจัยบ้างไหมคะอาจารย์มีอะไรที่จะเป็น guideline ให้อาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษทำวิจัย

คนที่จะเป็นนักวิจัยน่าจะมี inquisitive mind คือ ใจใฝ่รู้และพยายามหาทางแก้ปัญหา พยายามหาสมมติฐานของโรค วิธีแก้ปัญหา วิธีที่เราจะ cope กับนักเรียน วิธีการที่จะปรับปรุง material ของเราให้ดีขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น ทางสถาบันภาษา ถึงแม้สถาบันจะมี set material เราก็อาจจะต้องทำอะไรเพิ่มเติมให้เฉพาะกับกลุ่มนักเรียนที่เราสอนอีก เช่น อาจจะมี Diagnostic Test เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเขาหรืออาจจะมาดูว่า เขามีความต้องการเฉพาะอย่างบ้างไหม บางทีนิสิตอาจจะ

¹ Special Interest Group คือ กลุ่มสมาชิกที่สนใจวิชาการด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ด้านวิจัยทางการเรียนการสอนภาษา ด้านการสอนภาษาในระดับมัธยม ด้านการทดสอบและประเมินผล เป็นต้น

บอกว่า บางเรื่องไม่เห็นจำเป็นต้องอ่าน เราก็อาจจะวิเคราะห์ดูว่า ทำไมนิสิตจึงเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องอ่าน การทำวิจัยทำได้หลายรูปแบบ เราอาจจะดูที่ตัวภาษา ดูที่ Course หรือดูวิธีการที่เราใช้ก็ได้ ครูไม่ใช่เพียงแค่ provide material แต่ควรมีอะไรให้เด็ก มีความคล่องตัว ใช้กลวิธีให้เหมาะสมกับเด็กที่สอน หาวิธีที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้มากที่สุด ครูเป็นนักวิจัยได้ถ้าหากต้องการจะเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงให้การสอนดีขึ้น โดยคิดว่าการวิจัยเป็นการทดลองเล็ก ๆ โดยตั้งต้นจากความสงสัยของเรา

อาจารย์กรุณายกตัวอย่างวิจัยเล็ก... ในการตั้งสมมติฐานเราสงสัยอะไรบ้างนะคะ

วิจัย คือ การเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ งานวิจัยอาจทำได้ในสภาพการเรียนการสอน เช่น เราต้องการทดลองว่า การใช้ภาษาเพื่อกำหนดกิจกรรมของนิสิตเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษอย่างใดจะได้ผลดีกว่ากัน เช่น นิสิตปฏิบัติตาม หรือเต็มใจทำกิจกรรมที่กำหนดมากกว่า หรือการจัดนิสิตเข้าคู่เพื่อฝึกการใช้ภาษา แบบ pair work แบบใดจะได้ผลดีที่สุด สำหรับชั้นเรียนที่เราสอนอยู่ เช่น ให้นิสิตข้างพุดคุยกับนิสิตที่เฉยไม่ชอบพุดจา หรือให้นิสิตช่วยกันกับนิสิตหญิง นิสิตข้างคุยอยู่ด้วยกัน หรือเงียบอยู่ด้วยกัน และเราอาจสังเกต หรือ observe พฤติกรรมการฝึกภาษาว่าแบบใดจะเหมาะสมที่สุดก็ได้ หรือแม้แต่การจัดกลุ่มย่อยว่า กิจกรรมฝึกใช้ภาษาแบบใดเหมาะสมกับนิสิตในชั้นมากที่สุด เช่น ฝึกเขียน ฝึกอ่าน พุด หรือฝึกฟังร่วมกัน

เกี่ยวกับเรื่องข้อสอบที่ว่า ได้มาตรฐานเขาต้องมีการทดสอบก่อนแล้วทางสถาบันมีการทดสอบก่อนหรือเปล่าคะ

คือ สอบ Achievement แต่ละภาคนี้ไม่ได้ claim ว่า เป็นมาตรฐาน ความจริงข้อสอบนี้ทำทีละปี มีคณะกรรมการทำ ทำเสร็จทั้งไปเลย ความจริงจะสั่งการเอาข้อสอบมาวิเคราะห์ แล้วทำให้เป็นมาตรฐานไม่ได้ ไม่จำเป็นต้องออกทุกปี ถ้าเราไม่ได้เปลี่ยน

อาจารย์เห็นด้วยกับข้อสอบประเภทไหนคะ

ข้อสอบควรมีการทำ Item Analysis เป็นไปไม่ได้ว่า ในปีแรก ๆ เราจะมีข้อสอบที่ได้มาตรฐาน ข้อสอบเราอาจจะ compile ไว้แล้วเก็บเป็น Bank ไว้เลย หรือนำมาปรับปรุงแล้วก็เก็บเข้า Bank ไว้

แล้วเป็นไปได้อย่างไรไหมคะที่สถาบันภาษาจะทำ ---

ขณะนี้สถาบันภาษามีโครงการ Item Bank เข้าระบบ Computer เป็น project ของฝ่ายวิจัยและบริการ แต่ยังเป็น experiment อยู่

ในฐานะอาจารย์เป็นนักวิจัย อาจารย์คิดว่าอาจารย์ภาษาอังกฤษทุกคนจำเป็นต้องทำวิจัยไหมคะ

เรื่องจำเป็นที่จะต้องทำนั้นเป็นเรื่องส่วนบุคคล บางคนอาจจะคิดว่าสอนได้โดยไม่ต้องทำวิจัยแต่ถ้าเราไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ทำไปนั้นดีมามากน้อยเพียงใด วิจัยแบบประเมินผลก็ยังมี คือ การประเมินผลแบบ action research จะมีประโยชน์กับอาจารย์ วิจัยเชิงประเมินผลเพื่อปรับปรุงการสอนบทเรียน เป็นต้น

Action Research เป็นอย่างไรคะ ?

เป็นวิจัยแบบปฏิบัติการทำการเพื่อการแก้ปัญหา คือ ใน program เราดูว่าทำไมจึงเกิดจุดบกพร่องของการเรียนการสอนขึ้น เราทำเพื่อจะหาวิธีการแก้ปัญหา

อยากย้อนกลับมาเรื่อง Thai-TESOL การสมัครเป็นสมาชิก ผลประโยชน์ที่จะได้รับ

สมาชิกเสีย 50 บาทต่อปี ประโยชน์ที่จะได้รับ คือ ได้ Bulletin ซึ่ง Information ต่าง ๆ และจะได้ Information sheet คือ ได้ข่าวคราวความเคลื่อนไหวในวงการ ตลอดจนกระทั่งได้เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเดือน จะทำให้เรารู้ความเคลื่อนไหว แนวโน้มในการเรียนของการสอนภาษาอังกฤษ

Thai-TESOL ตงมากับแล้วคะ

ประมาณ 4 ปี

ทำไมของเราจึงเริ่มมีคะ

ก็เป็น movement คือ สมัยก่อนมีคนพูดว่าน่าจะมีสมาคมครูภาษาอังกฤษ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงเผยแพร่วิชาการ และประสานงานในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับ

President คนแรก คือ อาจารย์เต็มศักดิ์ หรือคะ

ใช่คะ เป็นประธานผู้ก่อตั้ง

ในฐานะที่อาจารย์เป็นประธาน อาจารย์มีทางที่จะช่วยครูของเราให้ได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาบ้างคะ

ดังที่ได้เรียนมาแล้วว่า สมาชิกส่วนมากเป็น Secondary Teacher สมาคมจึงพยายามจัด monthly program ให้เป็นการประชุมปฏิบัติการ หรือการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการสอน และเผยแพร่แนวคิด วิธีการเรียนการสอนโดยจัด Annual convention ส่ง information sheet และ bulletin ให้สมาชิก

วัตถุประสงค์จะช่วยครูภาษาอังกฤษ level ใดคะ

ตามนโยบายทุก level ค่ะ แต่ practice เรามักมีสมาชิกที่เป็นครูมัธยมมากจึงให้ความสำคัญต่อระดับนี้ คือ เวลากรอกแบบฟอร์มจะให้ check เลยว่า สอนระดับไหน สมาชิกที่อยู่ secondary มาก อยู่ elementary มีน้อย ระดับมหาวิทยาลัยก็มีซึ่งเขาก็มี source ทางวิชาการต่าง ๆ ใกล้ตัวกว่าสมาชิกกลุ่มอื่น

สมาชิกระดับ secondary แจ้งความประสงค์ว่า ต้องการความช่วยเหลือเรื่องอะไรบ้างคะ

เช่น อยากได้ consultant เชิญไปที่โรงเรียนเขาเพื่อแก้ปัญหาภาษาอังกฤษเราก็แจ้งไปตามสมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของภาษาว่า ใครจะไปช่วยได้บ้าง บางทีก็ต้องการอะไรที่เวลาจัด annual convention เราจึงพยายามจัดโปรแกรมที่ให้ practical guidelines เช่น การสอนอ่าน คิดว่าถ้าเรามี Special Interest Group สำหรับผู้สอนในระดับนี้ การเริ่มต้นด้วยดีจะช่วยได้มาก

ท่านผู้อ่านคงจะได้ทราบความเป็นไปของ Thai TESOL และการดำเนินงาน ตลอดจนวัตถุประสงค์ของสมาคมนี้แล้วไม่มากนักน้อย นอกจากนั้น ท่านคงจะได้ความคิดในการทำวิจัยชิ้นบ้าง เพื่อปรับปรุงคุณภาพในการสอน หรือตำราของท่านจากรองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรวรงค์โสธร ผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย นับว่าเป็น “การสนทนา” ที่ให้คุณค่าและประโยชน์ในด้านวิชาการสมกับที่ได้สนทนากับนักวิชาการที่มีความสามารถท่านหนึ่งของประเทศไทย